

Juryrapport Onderwijsprijs FGw 2012

Uitreiking 20 juni 2012

Voor de *Onderwijsprijs FGw 2012* zijn 11 vakken voorgedragen. De jury heeft alle voordrachten zorgvuldig bestudeerd en gewogen waarbij criteria als de mate waarin studenten worden geprikkeld actief te participeren, originaliteit van de didactische aanpak, overdraagbaarheid van die aanpak naar andere domeinen van de geesteswetenschappen, en de mate waarin de inhoud van het vak bij uitstek tegemoet komt aan de eisen die voortkomen uit de fase van de studie waarin het is geprogrammeerd, allemaal een rol hebben gespeeld. We hebben met name gekeken naar de kwaliteiten en vernieuwende aspecten van de vakken. Hoewel de docent de cursus uiteraard ontwierp en hij/zij daarmee beoordeeld wordt, hebben we opmerkingen over zijn/haar functioneren niet meegewogen.

Er worden twee prijzen uitgereikt, één voor het beste bachelor- en één voor het beste mastervak.

We zullen beginnen met de beide genomineerde bachelorvakken.

Cultuurkunde Spaans

Dit bachelorvak valt op door een heldere, strakke organisatie. De docent geeft onderwijs aan de hand van een boek dat hij mede voor de cursus heeft ontwikkeld en geschreven. Uit de evaluaties van de cursus blijkt dat studenten de colleges, het lesmateriaal en de powerpoints interessant vinden en goed kunnen gebruiken bij het studeren. Ze stellen het op prijs dat de taal (Spaans) is aangepast aan hun niveau en zijn zeer te spreken zijn over het feit er tijdens de cursus gewerkt wordt met verschillende soorten materiaal, zoals teksten, beelden en video's. Het lesmateriaal wordt overzichtelijk weergegeven, de studenten worden via wekelijkse opdrachten bij de les gehouden en er is veel gelegenheid voor discussie en vragen. De hoorcolleges worden op interactieve wijze gegeven, hetgeen door de meeste (maar niet alle) studenten op prijs wordt gesteld. Opvallend is de wijze waarop studenten voortdurend worden gestimuleerd actief aan het vak deel te nemen. De tentamens zijn, in de woorden van een student uit de evaluatie, 'goed te doen' en sluiten mooi op de lesstof aan.

De jury was onder de indruk van de wijze waarop de docent het vak over de jaren heen steeds verder verbeterd heeft en op een knappe manier de Spaanse geschiedenis en cultuur met het leren van de Spaanse taal heeft weten te verbinden. De docent is er inderdaad in geslaagd het studiemateriaal aan te passen aan het taalniveau van de studenten, hetgeen door de studenten ook zeer op prijs werd gesteld. Het vak eist veel, het niveau is (blijkens de evaluaties soms te) hoog, maar de studenten krijgen er ook duidelijk wat voor terug. Het selectief toetsen (iedereen moet elke week zijn opdrachten uitgewerkt bij zich hebben, maar van slechts enkele studenten wordt het werk daadwerkelijk ingenomen en beoordeeld) zagen we als een voorbeeld voor andere colleges die met grote aantallen studenten werken. Op deze manier blijft het

voor de docent toch mogelijk om een goede voorbereiding en actieve participatie van studenten te toetsen.

Taal en Interactie.

In deze cursus staat de linguïstische analyse van gesproken natuurlijke taal (gesprekken) centraal en worden verschillende aspecten van de verbale interactie in uiteenlopende gesprekssituaties bestudeerd. Het studiemateriaal bestaat uit zelf opgenomen en getranscribeerde gesprekken en de toetsvorm bestaat uit een analyse-opdracht en een schriftelijk tentamen. De studenten prijzen zowel de opbouw als de inhoud van deze module en zijn zeer te spreken over het feit dat de rode draad door de module een door de studenten zelf opgenomen gesprek betreft, waar ze telkens op terugkomen. Dat is een vernieuwende gedachte die blijkens de studenten gewerkt heeft. Het zelf maken van een totale gespreksanalyse is volgens een student uit de evaluatie 'echt een geweldige manier om over dit onderwerp te leren en de kleine tussentijdse opdrachten sluiten daar goed op aan'. 'Een informeel gesprek van slechts drie minuten biedt een schat aan materiaal om te analyseren hoe mensen zich linguïstisch in conversaties gedragen', aldus een andere student. Op BA-niveau is de zo aanbevelenswaardige combinatie van onderwijs en onderzoek vaak moeilijk te maken, maar het ziet er naar uit dit hier uitstekend gelukt is. Studenten luisteren na het volgen van dit vak blijvend anders naar gesprekken.

En dan nu de nominaties voor de mastervakken.

Ontwikkeling leermiddelen NT2

Dit mastervak is een samenwerkingsproject van de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam. De docent is er in geslaagd voor beide groepen studenten – masterstudenten van de UvA, propedeusestudenten Communication, Multimedia and Design van de HvA - een aantrekkelijk onderwijsprogramma samen te stellen, dat bovendien een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het verbeteren van taalvaardigheden van allochtone leerlingen op basisscholen. Studenten ontwikkelen taalgames waarmee leerlingen spelenderwijs woorden kunnen oefenen om hun onderwijsschat te verhogen. Het vak is een toonvoorbeeld van vernieuwend onderwijs, waarin de koppeling met de praktijk door studenten gewaardeerd wordt en studenten de competentie van de docent, het groepswork en de feedback prijzen. We vonden dit vak een goed voorbeeld van hoe HBO en Universiteit aanvullend kunnen zijn en samenwerking voor beide partijen een duidelijke toevoeging is. De koppeling met de beroepspraktijk is geslaagd en helpt studenten zich verder te oriënteren op hun loopbaan. Dat er tegelijkertijd zelfstandig academisch onderzoek wordt verricht en studenten samenwerken met studenten van een andere opleiding, is een bijzondere prestatie.

Rationality, Cognition and Reasoning

Dit mastervak behandelt de spanning tussen logisch normen en hoe mensen feitelijk redeneren. Studenten worden op een voor hen navolgbare en inzichtelijke wijze op de hoogte gebracht van de meest actuele stand van de discussie en onderzoek over dit onderwerp. Ze ronden het vak af met het schrijven van een groepspaper dat bedoeld is voor publicatie in een vaktijdschrift. Het mooie van dit vak is dat studenten actief tot researcher worden opgeleid en, als dat lukt, via een publicatie hun eerste schreden in de wereld van het onderzoek doen. Met name de ruimte voor het stellen van vragen,

de interactie met de docent en de feedback worden door studenten geprezen. De in standaardevaluaties gestelde vraag ‘this course makes me want to know about the subjects discussed’ kreeg van alle standaardevaluaties die de jury onder ogen kreeg de hoogste score. Om met een citaat te eindigen van een student, die hier speciaal voor in de pen klom (hij was niet de enige): “al met al kan gezegd worden dat dit vak alle belangrijke aspecten biedt die nodig zijn voor de masterstudent in deze fase van zijn, of haar, academische ontwikkeling. Kritisch en interdisciplinair denken, onderzoek bedenken en uitvoeren, presenteren, schrijven en discussiëren komen allemaal aan bod. De docent zorgde op originele wijze ervoor dat de stof tot leven komt en betreft de studenten hierdoor bij het vak.” De jury vond het tot slot extra prikkelend dat de docent een duidelijke stelling in een bestaand debat inneemt, waardoor studenten meteen in de wetenschappelijke discussie worden gezogen.

Rest ons als jury te melden dat de keuze voor de *shortlist* een moeilijke was. Onze taak was vooral op de vernieuwende aspecten van het onderwijs te letten. Daar zit een zekere bias in. We willen dan ook uitdrukkelijk twee vakken vermelden die verschillende keren genomineerd zijn, maar telkens buiten de boot vallen omdat ze niet echt innovatief en sterk persoonsgebonden zijn. Dat zijn het hoorcollege ‘de totalitaire verleiding: 20^{ste} eeuwse politieke religie’ van Willem Melching en het vak ‘Heidegger – Sein und Zeit’ van Victor Kal. Beide vakken worden door studenten jaar in jaar uit hoog gewaardeerd. Ofschoon niet didactisch of onderwijstechnisch vernieuwend bewijzen deze vakken het belang van andere waarden als continuïteit en traditie. Zo lang op zulk hoog niveau onderwijs geven en zo door studenten gewaardeerd te worden - niet alleen voor het leven binnen de academie, maar ook daarbuiten -, is weinig docenten gegeven. Hun onderwijs is dan ook zeker een bijzondere vermelding waard. We zouden het toejuichen als er ook een onderwijsprijs kwam voor dit soort docenten, die, vernieuwend of niet, er elk jaar weer in slagen de *hearts and minds* van studenten te winnen en het onderwijs aan de FGw aantrekkelijk te maken.

De keuze

Het was een *close call* en er is lang over gedelibereerd, maar de jury heeft besloten de eerste prijs voor de bachelorvakken toe te kennen aan *Cultuurkunde Spaans*. De jury had vooral waardering voor de originele manier waarop de docent tegelijk aan cultuuroverdracht deed en deze tijdens de les aan de hand van actuele voorbeelden problematiseerde. Bovendien prees men het cursusmateriaal en het boek dat de docent speciaal voor het vak had geschreven: een werk in het Spaans dat met simpele zinnen begon en met steeds rijker taalgebruik eindigde. Tot slot had men waardering voor de manier waarop de docent op interactieve wijze hoorcollege gaf en via het principe van selectieve toetsing de aandacht bij de les wist te houden.

Wat de eerste prijs voor de mastervakken betreft, zat de jury met het probleem dat ze twee vakken moest vergelijken die ieder voorbeeldig waren op een ander terrein. Het ene vak, *Rationality, Cognition and Reasoning* speelde zich in het hart van de academie af en blonk uit in de mate waarin het studenten tot academisch onderzoekers opleidde. Het andere vak, *Ontwikkeling leermiddelen NT2*, speelde zich aan de rand van de academie af en wist zowel masterstudenten als propedeustudenten via nieuwe samenwerkingsverbanden met de HvA op een interessante manier voor te bereiden op

een mogelijke beroepspraktijk buiten de universiteit; dat alles zonder concessies aan de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek te doen.

De jury heeft uiteindelijk voor *Rationality, Cognition and Reasoning* gekozen. Het is een tot in de puntjes verzorgd vak, waarin studenten uit verschillende disciplines met elkaar leren samenwerken en elkaars inzichten leren waarderen en gebruiken. Zowel individueel als collectief is het prestatieniveau hoog. Het feit dat studenten met een groepspublicatie eindigen, dat soms van zo'n niveau is dat het aan een vaktijdschrift kan worden aangeboden zag de jury als een uitzonderlijke prestatie. De slimme keuze van het onderwerp, de vernieuwende wijze waarop het programma was opgebouwd, de wijze van toetsen, de aandacht voor het samenwerken in een groep, het interdisciplinair karakter van het onderwijs, de hoge waardering door de studenten en het feit dat tijdens het onderwijs soms *frontier science* werd bedreven, gaven uiteindelijk de doorslag.